

Näytelmä joka menee pieleen

Opettajamateriaali

Helsingin Kaupunginteatteri – Näytelmä joka menee pieleen – Kuvassa Joel Hirvonen ja Alex Anton – Kuva Tapio Vanhatalo.

Näytelmä joka menee pieleen -esityksessä onnettomuusalttiit harrastajateatterilaiset taistelevat kaikkia todennäköisyyksiä vastaan valmistaessaan klassista murhamysteeriä ensi-iltaan. Jos jokin voi mennä esityksessä pieleen, se menee – ja vieläkin enemmän! Tämä palkittu maailmanmenestys uudistaa käsityksen farssista, kun se etenee uskomattomien käännteiden kautta, Monty Pythonin hengessä, kohti häikäisevää finaalia. Alkuperäisteoksen nimi on The Play That Goes Wrong.

Tämä opettajamateriaali sisältää *Näytelmä joka menee pieleen* -esitykseen liittyviä harjoitteita, joita voidaan tehdä joko ennen tai jälkeen katsomiskokemuksen. Harjoitukset on jaettu ennen näytelmän katsomista tehtäviin ennakkotehtäviin sekä näytelmän jälkeisiin jälkitehtäviin. Ennakkotehtävät pohjustavat näytelmän teemaa ja tekniikkaa jo ennen näytelmän katsomista. Lisäksi harjoitukset virittävät oppilaat katsomiskokemukseen. Näytelmän jälkeen tehtävien harjoitusten avulla voidaan purkaa katsomiskokemuksen jälkeisiä tunnelmia ja tuntemuksia.

Jotta teatterivierailustanne tulisi mahdollisimman onnistunut, tutustutthän oheiseen materiaaliin etukäteen. Materiaalin kokosi musiikki- ja draamakasvattaja, yleisöyöntekijä Hanna Nuorala. Palautetta tästä materiaalista sekä kommentteja tehtävistä ja niiden käytöstä voi lähettää osoitteeseen yleisotyo@hkt.fi.

Tervetuloa!

ENNAKKOTEHTÄVÄT

Nämä tehtävät on tarkoitettu tehtäväksi jo ennen *Näytelmä joka menee pieleen* -esityksen katsomista. Tehtävien tarkoitus on orientoida oppilaita näytelmän teemoihin sekä katsojakokemukseen. Tehtävät sopivat tehtäviksi millä tahansa oppitunnilla, eivätkä ne vaadi suuria ennakkovalmisteluja. Tehtävät voidaan tehdä vapaassa järjestyksessä, ja niistä voi tehdä halutessaan kaikki tai vain osan.

ALUKSI

Keskustelkaa, mitä oppilaille tulee mieleen sanasta komedia? Millaisia komediallisia elokuvia tai sarjoja oppilaat ovat katsoneet? Miten elokuva eroaa teatteriesityksestä? Onko joku nähnyt komediallisen teatteriesityksen?

TEHTÄVÄ 1 Farssin keinoin

Tavoite: Oppilaat tutustuvat farssiin ja komediaan.

Mitä tarkoittaa farssi?

Farssi on komedia, jonka viihdyttävyyden perustuu väärinkäsityksiin, yhteensattumiin, verbaaliin huumoriin ja nopeaan, loppua kohden kiihtyvään juoneen. Farssit päättyvät yleensä onnellisesti. Farssin tarkoitus on siis saada yleisö nauramaan ja hymyilemään. Farssi on nopeatempoinen, naurattamiseen tähtäävä näytelmä, jonka huumori perustuu usein absurdeihin tilanteisiin, sanaleikkeihin, erehdyksiin ja fyysiseen toimintaan. Usein farssit sisältävät vähintään yhden takaa-ajokohtauksen.

Komedia puolestaan tarkoittaa teatteritaiteessa huvinäytelmää. Alun perin sillä on yksinkertaisesti tarkoitettu vain näytelmää, jolla on onnellinen loppu. Nykyisin termi viittaa humoristiseen näytelmään ja yleensä humoristiseen ilmaisuun esittävässä taiteissa.

TEHTÄVÄ 1a.

Näytelmä joka menee pieleen -esityksessä myös roolihahmoilla on koomisia piirteitä. Mikä tekee hahmosta hauskan? Kokeilkaa seuraavaksi tehdä pikahahmoja seuraavilla ohjeilla:

- Etsikää luokasta asusteita, esineitä ja vaatteita, joita voi hyödyntää hahmojen rakennuksessa.
- Valitkaa jokainen yksi asuste.
- Mieti, millaisen hahmon asuste voisi olla kyseessä? Keksi hahmolle nimi ja ammatti.
- Seuraavaksi yksi hahmo kerrallaan tulee sisään luokan ovesta, tervehtii yleisöä ja kertoo, kuka on ja mitä ammattia edustaa.
- Lopuksi keskustellaan syntyneistä hahmoista. Voitte tehdä myös pieniä kohtauksia, jossa syntyneet hahmot kohtaavat toisiaan.

TEHTÄVÄ 1b.

Tehkää seuraavaksi itse farssikohtaus. Päätäkää kohtaukselle paikka ja aika. Kohtauksen pitää sisältää seuraavat elementit:

SISÄÄNTULO HENKILÖILLE YKSITELLEN
YLLÄTTÄVÄ ÄÄNI
VÄÄRINKÄSITYS
JOKIN ASIA TAI ESINE RIKKOUTUU
KOMPASTUMINEN TAI PUTOAMINEN

Voitte valita seuraavasta listasta sopivia roolihahmoja tai keksiä itse:

Ammatissaan menestynyt henkilö
Henkilön ystävä
Manageri
Henkilön sukulainen
Vastaanottovirkailija

TEHTÄVÄ 1c. Komedian kirjoittaminen

Tavoite: Oppilaat tutustuvat komedian keinoihin itse tutkien sekä kirjoittaen.

Tutustukaa tarkemmin farssin ja komedian tyypillisiin piirteisiin ja kirjoittakaa ryhmissä lyhyitä komediallisia kohtauksia, joissa on jokin ongelmatilanne, jota pyritään ratkaisemaan kyseenalaisin keinoin. Sisällyttäkää kohtaukseen ainakin yksi väärinkäsitys ja äkillinen sisääntulo. Lukekaa tekstit ääneen ja keskustelkaa niistä. Voitte valmistaa ryhmissä myös lyhyet esitykset tekstien pohjalta.

TEHTÄVÄ 2. Tekijätapaaminen esityksen jälkeen

Tavoite: Oppilaat valmistelevat kysymyksiä tekijätapaamista varten.

Esityksen jälkeen järjestetään tekijätapaaminen, jossa katsojat pääsevät tapaamaan *Näytelmä joka menee pieleen* -esityksen työryhmän jäseniä. Miettikää etukäteen, mitä haluaisitte kysyä teatterissa työskentelevältä? Valitkaa kaksi kysymystä kysyttäväksi tekijätapaamista varten ja sopikaa, kuka ne kysyy.

TEHTÄVÄ 3. Tarkkailutehtävä näytelmän aikana

Tarkkailkaa *Näytelmä joka menee pieleen* -näytelmän aikana näyttelijöiden lisäksi myös muiden teatterin ammattilaisten toimintaa ja kädenjälkeä. Millaista roolia näyttelee esimerkiksi esityksen lavastus? Miten puvut ja valot luovat tunnelmaa? Mikä rooli on äänellä ja musiikilla, ja miten ne rytmittävät esitystä? Korostaako myös visuaalinen puoli jollain tavoin tarinan

komediallisuutta? Voitte myös jakaa luokan ryhmiin, joilla jokaisella on vastualueenaan seurata yhtä teatterin osa-aluetta (esimerkiksi ääni, valo, lavastus, puvustus).

+ *BONGAUSTEHTÄVÄ*

Tämän materiaalin liitteenä on bongaustehtävä, johon on listattu ruudukkoon erilaisia komedian tyylikeinoja. Kuinka monta löydät esityksestä? Käykää esityksen jälkeen läpi, mitä keinoja oppilaat löysivät ja keskustelkaa niistä.

Helsingin Kaupunginteatteri – Näytelmä joka menee pieleen – Kuvassa Alex Anton ja Matti Rasila – Kuva Tapio Vanhatalo

JÄLKITEHTÄVÄT

Nämä tehtävät voidaan tehdä näytelmän katsomisen jälkeen. Tehtävien tarkoitus on saada oppilaat keskustelemaan teatterivierailusta ja katsomiskokemuksesta. Tehtävät sopivat tehtäviksi millä tahansa oppitunnilla, eivätkä ne vaadi ennakkovalmisteluja. Tehtävät voidaan tehdä vapaassa järjestyksessä, ja niistä voi tehdä halutessaan kaikki tai vain osan.

TEHTÄVÄ 1. Teatterivierailun jälkipuinti

Tavoite: Oppilaat pohtivat teatterikokemusta sekä oppimaansa teatterivierailun aikana.

Keskustelkaa näkemästänne. Miten teatterin eri osa-alueet olivat osana esitystä? Mikä näytelmässä oli erityisen kiinnostavaa? Millaisia komedian ja farssin keinoja löysit esityksestä? Mitä olisit toteuttanut toisin teatteriesityksessä? Miten näytelmän roolihenkilöt muuttuivat tarinan edetessä? Kuinka näyttelijät suoriutuivat rooleistaan? Mitä ajatuksia esityksen visuaalisuus nostatti? Millaisia tunteita esitys herätti oppilaissa?

TEHTÄVÄ 2a. Arvion kirjoittaminen

Tavoite: Oppilaat oppivat arvioimaan näkemäänsä teatteriesitystä ja perustelemaan mielipiteitään.

Kirjoita näkemästäsi *Näytelmä joka menee pieleen* -esityksestä teatteriarvio, jossa arvioit näkemääsi esitystä ja sen eri osa-alueita. Perustele mielipiteesi. Halutessasi arvion voi jättää teatterin [kotisivujen kommenttikenttään](#).

TEHTÄVÄ 2b. Taidetestaajien kommentointi

Kommentoikaa *Näytelmä joka menee pieleen* -esitystä ja katsomiskokemusta teatterivierailun jälkeen Taidetestaajien sivujen lisäksi myös [Helsingin Kaupunginteatterin](#) sivuilla.

Otamme myös mielellämme kommentteja vastaan Helsingin Kaupunginteatterin Facebookissa tai Instagramissa @hktfi. Voit myös jakaa kuvia teatterivierailusta käyttäen tunnusta #taidetestaajathkt.

BONGAUSTEHTÄVÄ

YLLÄTTÄVÄ ÄÄNI	JOKIN ASIA TAI ESINE MENE RIKKI	YLLÄTTÄVÄ HENKIÖ ILMESTYY	TAPAHTUU VÄÄRINKÄSITYS
KATSOJA TIETÄÄ JOTAIN ENEMMÄN KUIN ESITYKSEN HAHMOT	ROOLIAHMO YRITTÄÄ PEITELLÄ JOTAIN	KATSOMOSTA ETSITÄÄN ELÄINTÄ	HAHMO TIPPUU ROOLISTAAN
KATSOJA VEDETÄÄN MUKAAN ESITYKSEEN	TAPAHTUU ROMAHDUS	HAHMO PUHUTTELEE YLEISÖÄ	JOKU SÄIKÄHTÄÄ